

SLOVENSKI NAROD.

shaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Tartuffi.

Z Dunaja 11. februvarja 1883.

Chabruski vitezi postali so pridigovalci javne morale in poštenosti. Kaminski jim je storil veliko uslugo, da je posnemal njihova dejanja in skušal to prakticirati, kar so chabruski vitezi srečno izpeljali. Mož pa je bil še premalo zavihan, od dr. Sturma, Granitscha, Russa itd. naj bi se bil učil, kako so oni ustanovljali banke, ki so potem izginile v vesoljnem krah. 1. 1873 a ustanovnikov nikdo ni tiral pred sodnijo, še sedaj celó sedé v zbornici in ploskajo dr. Koppu, ko v imenu morale najérneje slika nesrečnega Kaminskega in njegovih tovarišev poskušano dejanje. Kaminski je res pravi „stümper“ proti levičarskim matodorom. Tudi je bil že pri začetku dela ustavljen in desnica ga je takoj izključila iz svojih vrst. Kdaj je levica tako odločno postopala? Še celo Brandstetter je tako dolgo sedel v zboru, da ga ni preiskovalni sodnik dal pod ključ.

Če tedaj človek sliši in bere o „moralische Entrüstung“ levičarjev, mora se nehoté spominjati Tartuffa Moliere-ovega in ne ve, ali bi se bolj čutil predrznosti tacih ljudij, ki imajo nič menj ko moralčno preteklost in ki zdaj kamenje lučajo na moža, katerega je démon-zlato zapeljal k poskusu jednaci dejanj, ali potrpežljivosti avtonomistične stranke, da ne zgrabi dane jej prilike ter neusmiljeno odkriva podlost znanih chabruskih vitezov.

Mej petimi vodji združene leveice se bere ime dr. Sturma, možá, kateri o vsaki priliki s svojim strupenim jezikom obira vlado, česke Moravane in zborovo večino in ki je tudi dr. Koppu dopadljivo prikimal k njegovim sumljivim besedam proti trgovinskemu ministru. In ravno ta dr. Sturm bil je „gründer“ mnogih bank, ki so vse propale in požrle ne samo denar lahkovernih akcijonarjav, ampak tudi, kakor pri „Hypothekar-Rentenbank“, v njenih zastavnih pismih naložene pupilarne denarje. Dr.

Sturm je še dandanes ud in celo vodja združene leveice, nikdar pa ni bilo slišati, da bi se pod prej šnjo vlado bila začela kaka sodnijska preiskava proti „gründerjem“ one zloglasne banke.

In dr. Russ, ki s takim dopadanjem posluša Koppa, ali je že pozabil na „Hypothekar-Credit- und Vorschussbank“ in na „Credit Foncier“, ki sta izdala zastavna pisma, pri katerih so nesrečni kupci teh papirjev izgubili obresti in kapital. Tačas je celó isti baron Schwarz, kateri je upleten v Kaminsko pravdo, podaril jeden milijon goldinarjev za chabrus, pa ne da bi bil ta milijon iz svojega žepa bil vzel; dobil je za to kot generalni podjetnik od tačasnega trgovinskega ministra, če se ne motimo Banhansa, zgradnje Gizeline železnice in tako darovani milijon dobil nazaj podarjen.

Kaj pa porečemo k dr. Granitsch-u, temu glavnemu stebu združene leveice? Kaminski s svojo nepremišljeno in neumno pravdo je prava muha proti temu velikanu maklerstva in, da ne rabimo huje besede, posredovalstva bank. Granitsch vedel si je pridobiti koncesije dveh maklerskih bank, jedno je ustanovil sam, koncesijo druge pa je za drag denar prodal banki: Bodenkreditanstalt. Granitscheva „Maklerbank“ je v prvem letu izračunala 32 gld. dividende za akcijo, a — štirinajst dni pozneje napovedala je konkurs in akcijonari niso videli niti krajcarja svojega uplačanega kapitala.

In konečno dr. Foregger, ki je tudi ploskal svojemu pajdašu dr. Koppu? Mar mu je popolnem iz spomina izginila „Volksbank“? Na svoje prsi naj trka in naj ponižno izdihne: mea culpa, mea maxima culpa!

In taki možje in taka stranka, ki ima ljudi s toliko omadeževano preteklostjo v svoji sredi, zdaj kričé nad desnico, da se je mej njenimi udi našel sebičnež, prodávši svojo čast in poštenje. Dokler bodo take baže ljudje sedeli mej levičarji, jim mi odrekamo vsako pravico govoriti o javni morali in

tožiti nad korupcijo. Avtonomisti so vedeli braniti svojo čast, precej izključivši ude, ki so skušali svoje poslaniško mesto zlorabiti v sebične namene, levica naj stori jednako in potem slobodna jej beseda.

Miklošičeva sedemdesetnica.

Modrijan pridobi si pri svojem narodu slavno ime in neumrljivo je njegovo ime. Jes. Sir. 37. 29.

Še rahlo in ugodno brni zvek narodnih svečanostij, vršivših se na slavo duševnim našim velikanom slovenskim: tako o sedemdesetletnici na čast milemu oču slovenskega naroda, dr. Bleiweisu, — o stoletnici Jarneja Kopitarja, v onej dobi poleg Dobrovskega in Šafařika najtočnejšega znatelja staroslovenščine, slovanske zgodovine in jezikov, — o sedemdesetnici vzvišenega in uzornega pesnika in čistega Slovana Stanka Vraza, rodod in po nekaterih spisih Slovenca in knjižnika hrvatskega, in že čvrsto trka narodna dolžnost na rodoljubno srce in razsvetljen um vsega slovenstva, vsaj slovanstva, da dostojno in predično poslavimo poizbor učenjaka dr. Fr. viteza Miklošiča Radomersčana, duševnega sina Kopitarjevega. Na dan priprave k tej svečanosti zbrali so se rodoljubi iz Haloz in Ormoža v Ljutomeru lani dne 3. septembra. da se posvetujejo z ljutomerskimi narodnjaki, je li in kako bi se dala osnovati velikanska svečanost ob priliki njegove sedemdesetletnice. Zborovalo se je pod predsedništvom g. Iv. Kukovca, deželnega poslanca.

Bož. Raić: Vzvišena pomisel in veleslavni dan dovela sta nas k vam, poštovani bratje slovenski, na prijateljski razgovor in razborito posvetovanje, kdo in kako bi Slovenci . . . v Ljutomeru slavili svojega naučenejšega rojaka slovenskega dr. Miklošiča, profesorja in neopešanega pisatelja, največjega jezikoznanca in jezikoslovca na vsem slovanskem svetu, broječem sto milijonov ljudij. Da imajo ošabni nemški sosede toliko slavnega moža, shajali bi se

LISTEK.

Kaudinična pisma.

I.

Gospa! ko sem še bil otrok — nikarte, ne smijajte se! vem da Vam je znano, kar Vam hočem povedati, ker sem Vam to že stokrat povedal; — pa dovolite milosrčno, da Vam to povem še jedenkrat; saj veste, da moje borno srce gori za Vas, odkar so osvetili oni prvi žari nebeškega ognja, ki blesti iz Vaših velikih očij, moje mladostne lice — in da to srce ni nehalo za Vas goreti in še vedno gori, če so ravno že osiveli moji lasje. — Torej — ko sem bil še otrok, sanjalo se mi je, da sem videl ženo nadzemelske lepote. Postava njena bila je visoka in na deviškem njenem obrazu cvetel je večni nasmeh; — „Formosissima donna“, kakor pravi ubogi Leopardi. Pred njo klečala je neizmerna velika množina ljudij; kamor sem se ogledal po veliki ravnini, povsod videl sem glavo pri glavi, tako da je kar vse mrgolelo; vsi so roke vzdigovali proti

ženi, — in vse te roke uklenjene bile so s težkimi železji. Grda megla raztegnila se je nad ravnino in vsi so se tresli od mokrote, od mraza in od strahu. Najedenkrat vzdigne žena belo svojo roko, v roki bliščeči meč in razgnala se je megla; — solnce prihaja; — vsi pred tresočimi se so ustali in železja ni bilo več in vzdigujoče se solnce osvetilo je zadovoljno smijoče se ljudi; — velikanski urà nastane — na to sem se prebudil. Gospa! to so otročje sanje! — poboljšal sem se v teku let in zmirom pametnejše sanjam. — Vender! ta žena — jaz je nesem pozabil! — in ko sem prvokrat zagledal Vas, ustrašil sem se, kajti, ta žena ste bili — Vi. — To je bilo tako. — Nekega dne grem, kakor po navadi v šolo. — Šola pa je bila zaprta. Jaz in moji tovariši potrpežljivo čakali smo pred zaprtimi durimi. Zaprte so ostale, prišel je naš učitelj, stari mož, katerega smo le takrat videli smijati se, kadar nas je tepel, — in rekel je, da danes ni šole in da sploh šole ne bode več. Moji tovariši kričali so „živio!“ skakali so in se premetevali iz golega veselja, da šole ne bode več; — meni pa je bilo strašno težko; — res je, da nisem bil nezadovoljen,

da šole ni več, pa vender pri srcu mi je bilo tako hudo, da tega popisati ne morem. Usedel sem se pod lipo, katera je pred šolo rastla in jel sem se jokati, zakaj — ne vem, — pa bitko prav bitko sem se jokal. — Takrat ste Vi prišli, gospa, — ste me pogledali in me z milim Svojim glasom vprašali, zakaj se jokam. — Pogledal sem Vas, pa odgovoriti Vam nesem mogel; potem ste me poljubili na čelo in smehljaje odšli; — jaz pa sem za Vami gledal in gledal in še dolgo v zrak zrl, ko Vas že več ni bilo.

V mestu doli — šola je stala na hribu — pokale so puške in čuti bil je hrup topovskih voz, ki so drdrali po tlaku; — ko sem prišel v mesto, so ljudje na trgu in po ulicah strašno upili, povsod so razobešene bile zastave, kakersnih prej nikoli še videl nesem, trobojnice in slišal sem kričanje: „Zmaga je naša, živela svoboda!“ — Jaz nesem ničesar razumel in mislil sem le na Vas. Ko domov pridem, so se mati jokali; pravili so mi, da so oče odšli in puško vzeli soboj; puško? — oče? — nikoli jih še s puško videl nesem. Jaz sem se k peči usedel, sem jabolko ugriznil — in sem mej solzami mislil

iz vseh končin in krajin obširne domovine, ter ga kumirski častili; je li sme marljivi Slovenec zaostajati? Nikakor. Mi Slovenci smo sicer malički v kolu svojih bratov slovanskih, al' itak Slovenka porodila je sina, ki je čast, dika, ponos vsemu voljnemu Slovanstvu, kresno solace na knjižnem obzorji slovanskem. Učenjaštvo seza v razvoj društvenega žitka in napredka tako globoko in obširno, da moremo reči, da vsi pisatelji Slovani so njegovi učenci, kajti kakor crkveni poglavar crkvene in verstvene, tako ta mož drži po svojih znanstvenih delih niti vsega slovanskega jezikoslovja v svoje roki. Že 1851... učil je v prestolnici naše cesarjevine primerjalno vsa slovanska narečja, ter svetu razkrival dragocene zaklade posvečene naše staroslovenščine izpod ruševin nekdanjega časa. Iz tega, kar je z velikimi in strastnimi trudovi ter ogromno učenostjo na svetlo spravil, učili smo se mi, in da se naš slovenski jezik glasi tako pravilno in čisto, največe zasluge nosi Miklošič. Ako smo častili Bleiweisa kot poljudnega širitelja naše knjige in jezika, tako zaslužuje Miklošič toisto odlikovanje v znanstvenem pogledu mnogo bolje kot najvzornejši učitelj staroslovenščine in svetlih načel jezikoslovja slovanskega. Hoče li slavnoznani rajski Ljutomer sebe čislati, mora častiti svojega odličnega rojaka M., ker narod, ki svojih slavnih mož ne spoštuje, ni vreden, ka je ima.

Ako tedaj ljubite sebe, svoj hasek, mislim, da ne morete drugače, nego da priredite bodoče leto velikansko slavnost na čast svojemu slavnemu zleženiku. Ne kot državnika ali zasobnika, ne — nego kot poizbor učenjaka slovanskega kanimo poslaviti. Zato snidejo se ovde ne samo navadni in vsakdanji ljudje, nego njegovi učenci, in kateri so zajemali iz bogatih virov njegovih vednostnih knjig, — da zbero se morebiti učenjaki vsega slovanstva. In zato, prečastna gospoda Ljutomerščani, dajte, da se v vaši sredini sestane mnogobrojni sinovje jednega dnešnega oče — vašega predčnega rojaka Miklošiča, ter mu se poklone v njegovem rojstvenem kraju. Navdušeno tedaj kličem: živel dr. Franjo vitez Miklošič, — iskreno želeči, da moj predlog blagovoljno sprejmete in slavno izvršite! (živio...)

G. prof. Glaser: Mi smemo že na to ponosni biti, da je Miklošič največi poznavalec slovanskih jezikov; velikan še je dalje — ne samo, da je položil temelj slovanske vеди, nego segel je tudi mogočno v druga jezikoznanstva. Mnogo namreč pisal je tudi o rumunskem jeziku, in stopil tako v kolo romanistov. In že v tem je unicum. Toda še več. Pred nekoliko leti seznanil se je celo s ciganskim jezikom tako temeljito in pisal o njem toliko in tako natančno, kakor še nikdo pred in nikdo za njim. S tem pa je stopil že tudi v krog indologov, ker jezik ciganov prišteva se indijskim jezikom. — Kdor tedaj vidi, da ta mož deluje tako ogromno, temu ne vidi se čudno, ako pravijo možje, kakor Müblenhof, da takega znanja nema nihče na svetu, in da je Miklošič največi slovničar na vsem svetu. S tem se moramo vsekako ponášati mi Slovenci, a ponášati mora se vaš trg še prav posebno. Zato želim, da se dnes

na Vas. — Na jedenkrat so oče stopili v sobo okinčani s trakovi in na klobuku z veliko kokardo in so rekli: Sedaj smo vsi jednaki: grofi, knezi, baroni in mi prosto ljudstvo, sedaj nam ni treba več delati, država bo za nas skrbela; — potlej so me na svoja kolena posadili, mi pripeli trobojni trak na suknjo in so rekli: Ti si sin svobodnega državljan! živio! zapomni si ta dan! — To se je godilo tisti dan, ko sem Vas prvokrat zagledal pod lipo pred zaprto šolo!

Danes, ko kinčam s prvimi pomladanskimi zvončki Vašo sliko na moji mizi in ko je „Slovenski Narod“ v jednom tednu že drugikrat konfisciran bil, spominam se te dogodbe.

Oprostite, da sem jo Vam povedal; — nemam nobenega človeka, kakor Vas, kateremu bi svoje težave zaupal, — in dovolite mi, da vam tudi za naprej pišem, — kako vas ljubim, — neizmerno ljubim in kaj sem moral trpeti zaradi tega.

Vaš

Justus.

sprožene pomisli poprimete, in sicer prav s strastjo poprimete. (Živio!)

G. Kukovec: Mi vsi pripoznavamo važnost te misli in potrebo, da se priredi svečanost. To se je videlo iz navdušenja, s katerim se je poprek predlog gosp. župnika Raiča sprejel. Ako bi pa kdo imel kaj proti temu, izvoli se oglasiti.

G. župnik Šrol: Sedaj, ko se je vse razložilo, skladam se popolnoma. — Tako tudi vsi drugi. — Potem je bil soglasno sprejet predlog, da se 1883. l. napravi v Ljutomeru velikanska slovesnost na čast slovanskemu učenjaku Miklošiču.

Volitev odbora:

Za načelnika izvoljen je veleučeni gosp. dr. Krek Gregor, c. kr. vseučilišni profesor, knjižnik itd.

Odborniki: prof. Šuman J. in Puklj Radosl. za Dunaj; dr. Klemenčič za Gradec; dr. Radaj in dr. Jože Pajek za Maribor; dr. Serbec in prof. Žolgar za Celje; Grasselli, prof. Pletteršnik in prof. Levec za Ljubljano; prof. Glaser in prof. Jesenko za Trst; prof. Erjavec za Gorico; prof. Einspieler in dr. Sket za Celovec; prof. Hubad in dr. Gregorič za Ptuj, Raič Bož. in dr. Požar za Haloze; župnika Borovnjak I. in Žižek Belotinski za Prekmursko; dr. Gršak Iv., dr. Žižek, Jesih, Kranjec V. za Ormož, kder bodo se sprejemali gosti na kolodvoru.

Ljutomerski odborniki: g. Kukovec Iv., župnik Šrol Fr., dr. Mravljak, gg. Simonič, Jurkovič, Sršen, Gomilšak, Horvat, Kril, Kovačič, Šlambergar.

G. župnik Šrol Fran prejema, odpira vsa pisma, tičoča se te slavnosti, pa tudi odgovarja na listove v tej reči pisane.

Vsi odborniki so prijazno vabljeni, da se blagovole dne 26. marca t. l. to je na velikonočni ponedeljek ob treh popoldne zbrati v Ptui in sicer v dvorani „Narodnega doma“ na posvetovanje, da se vzpored za svečanost uredi in določi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. februarja.

V saboto bila je državna zbornica v vseh svojih kotih natlačeno polna poslušalcev vseh stanov; velika množica ljudi vrnila se je morala domov zaradi pomanjkanja prostorov. Saj je bila pa tudi važna seja! Nič manj se ni pričakovalo, nego da bo slavní Kopp z velikansko močjo svoje besede razgledal in razpršil na vse strani sveta ves sedanji parlament in povrh še vlado. — O 1/2 12. uri povzame besedo trgovinski minister baron Pino, ter odgovori na interpelacijo kneza Liechtensteina, stavljeno v imenu cele desnice glede afere Kaminski. Minister je dejal, zagovarjajoč pravilnost oddaje železnične gradnje nadalje: „Akoravno je vlada prepričana, da so natolcevanja na njene organe v tej zadevi povsem neopravičena, je vendar baš v interesu teh svojih organov in da se postopanje pri oddaji stavbe galske transversalke v celoti in v posameznostih natančno osvetli, vlada odredila najnatančnejšo preiskavo o vseh dogodkih, o kojih se govori v dotični tožbi Kaminskega. Odposlal sem komisijon uradnikov, ki niso imeli doslej pri transversalki čisto nič opraviti, na lice mesta, da temeljito razmotrijo ravnanje lokalnih nadzorniških organov stavbe. V kolikor se ta zadeva tiče trgovinskega ministerstva, generalnega nadzorstva avstrijskih železnic in vodstva državnih železničnih stavb, se bodo vršila najnatančnejša preiskovanja. Ako bi ta preiskovanja odkrila v katerikoli smeri kak pregrešek ali prestopok od strani javnih organov, vlada gotovo ne bode omahovala, nego uporabila vso ostroost za to postavljene kazni. Rezultat se bo priobčil visokej zbornici. Konečno je vodja pravosodnega ministerstva o tej zadevi zahteval poročilo dunajskega državnega pravdnštva. Državni pravdnik pa je naznanil, da je dal preiskovalnemu sodniku deželne sodnije na Dunaji nalog, da dožene o tej zadevi kazenskosočne predpizvedbe.“ (Občno začudenje v zbornici.) — Predidó k dnevnemu redu utemeljuje dr. Kopp svoj predlog za upeljavo parlamentarnega komisijona v aferi Kaminski. Govornik pravi, da z odgovorom ministra njegov predlog ni postal neumesten. Ni mu treba utemeljevati nasveta, prej bi bilo treba utemeljiti njega opuščanje. Kopp omenja zgodovine podjetja transversalke in bahato poudarja, da se je levici zahvaliti, da se stavba ni oddala deželskej banki. Govornik predbaciva ministru trgovine, da

je favoriziral podjetnika barona Schwarza. Občno mnenje da je strašno razburjeno, časniki da prinašajo le slab njega odsev, ker ne morejo več pisati v dobrohotnem varstvu ministerstva. Govornik pravi, da neče iz te afere kovati orožja proti desnici, dasi se levica tega vsak dan obdoljuje po organih desnice. Potem preide govornik na obnašanje vlade proti tej zadevi. Vlada bi morala biti nepristopna in ohraniti značaj neodvisnosti. Tega pa ni bilo; svet o tem še več pripoveduje. Cela aféra sploh je bila unicum nepravilnosti in nenravnosti, zraven tudi nekoliko nepremišljenosti. Minister je hvalil barona Schwarza kot generalnega podjetnika, sedaj pa se vidi, da se je on baval bolj s postranskimi podjetji. (Smeh.) Govori se tudi tu o deželskej banki; kamor se stopi, odgovori ona: „tukaj!“ Ona je tudi tam, kjer se doslej ni še našla; saj se vsa ta aféra piše: baron Schwarz, izgovori pa se: deželska banka. Dr. Kopp konča z velikim pathosom, da je čast Avstrije v nevarnosti in da je slabotna manjina v tej zadevi storila to svoje, stori naj to še desnica, da se kolikor možno reši iz tega ladjeloma. (Mej vsem govorom demonstrativno odobravanje na levici in galeriji; velik nemir na desnici in na klopi ministrov.) — Minister-prvosodnik grof Taaffe vzdigne se ves bled in s tresočim glasom, poln gneva, mej živahnim odobravanjem desnice izjavi to-le: „Ob tej današnji zadevi, ki se tu v zbornici razpravlja z imenom Kaminskeje afere, storila je vlada vse, kar je mogla, da se stvar razjasni. Vlada uporabila bode vsa svoja sredstva, da se preiskava ne le kar hitro možno prične, nego tudi dožene. Če misli visoka zbornica, da se mora tudi ona baviti s to zadevo po posebnem odseku, bode vlada gotovo radovoljno šla na roko temu odseku z vsemi parlamentarnimi pomočki. (Pohvala na desni). Ker pa čutim iz predgovornikovih besedij, da naj bi po njegovih in somišljenikov mislih ta odsek obrnil svojo os proti vladi ali nekaterim njenih članov, moram vendar omeniti, da nam ustava v tej smeri ponuja druga sredstva, namreč: obtožbo in državno sodišče. (Res je! na desni.) Ako se v visoki zbornici sklene obtožba, in stvar pride pred državno sodišče, znala se bode ne le vlada, kot taka, nego tudi vsak posamičen njen član braniti in opravičevati. (Pohvala na desnici). Na vse podrobnosti, katere so se danes navajale, v tem trenutku seveda ne morem odgovarjati, odbijam jih le v obče, pridržujoč si pravico, da jih ob svojem času omenjam. (Burna pohvala na desni; velik nemir v zbornici; prvosodnik zvoni.) — Na to govoré še poslanci Grocholski, dr. Rieger Pflügl in vitez Schönerer. Prvi se zavaruje proti temu, da bi se pritrditev njegovih tovarišev predlogu Koppa smatrala za nezaupnico vladi, ter odločno odbija natolcevanja predgovornika; v tistem smislu govori tudi dr. Rieger. — Pri glasovanji bili so vsi poslanci, razen kakih deseterih (mej njimi Klun, Havelka, Platzer, Grünwald) za predlog dr. Koppa, da se voli posebni parlamentarni odsek za preiskavo Kaminskeje afere. — Zbornica se izprazni in drugi del dnevnega reda vrši se mirno. Prihodnja seja v torek, v katerej se bode volil tudi dotični odsek.

Vnanje države.

Kneževska vlada črnogorska izdala je vnovič spomenico na zastopnike tujih vlastij, ker je v prvi okrožnici stavljeni obrok štirinajstih dnij ostal brezuspešen. V tej drugej spomenici poudarja se, da je Turčija odgovorna za to, da se je zopet urejenje meje odložilo; ob jednom izreka konvencijo, sklenjeno v Cetinji, za ničevno. Nadalje oznanja spomenica, da bode Črnagora prilastila si Matagoš in Vlado in da hoče glede mejnega vprašanja vsako daljno obravnavanje s Porto obustaviti.

Bolgarskega ministra pravosodja Grekov-a je v saboto napadel podjetnik Belov, proti kateremu se je bila osnovala sodnijska preiskava zaradi zlorabe. Minister Grekov je zavoljo tega dogodka odstopil. Ta čin samovolje od strani Belova prouzročil je občno razsrjenost in ministru pojavljali so se od vseh strani znaki sočutja. Ukrenilo se je postaviti častno sodišče, da preiskuje to zadevo.

Dopisi.

Iz Mozirja 8. februarja. [Izv. dop.] (Sokolova maskarada.) Uf — komaj se človek nekoliko oddahne; ta predpust je pa tudi tako naglo drvil naprej, dabi človeku kar sapo zaprlo! A „princ karneval“ se je pa venderle oglasil pri nas, in pa še kako! Ne bode preveč, če bi trdil, da tukaj še ni bil tako vzprejet ko letos, vsaj pa tudi skoro nismo mogli narazen in, ko bi se bil hotel še par dnij dalje pomuditi, čisto nič bi se ne bili pritožili. — V lepih prostorih gostilne „pri avstrijskem cesarji“ priredil je letos na pustnega ponedeljka ve-

četr odbor „Savinjskega Sokola“ prvo društveno maskarado. Lahko umevno, da je na njo bilo vse radovedno, tem bolj, ker so nje „aranžerji“ kar je le bilo mogočno storili, da bi se ista vršila sijajno. Ljudstva je došlo izredno mnogo, iz cele savinjske in šaleške doline, in pri tej priložnosti moramo s posebnim veseljem poudarjati, da so postale mozirске veselice pravi magnet, kajti rodoljubi naših bližnjih trgov se jih vsakokrat mnogobrojnejše udeležujejo.

O maskaradi samej smemo brez strahu omeniti, da je bila, kar se mnogovrstnosti mask in njih oprave tiče, skoz in skoz izborna, tako, da so jako številni gledalci, — mej njimi tudi najodličnejše osebe naše doline — kar strmeli, ja, da se je niso mogli dosti nagledati. Ob 8. uri se je pričel v dvorani omenjene gostilne spored, in ni še bil povsem urejen, ko se zaslisi na trgu glas trobente in bliskoma se razširi vesela novica: „Žavčani so tu!“ To se ve, da so bili le-ti — same izredno originalne maske — navdušeno vzprijeti in da je vse našim nam toliko dragim sosedom grmelo nasproti. Zdaj še le se je uredil sprevod, kojega se je najmanj petdeset fino in okusno maskiranih parov — za naše razmere gotovo lepo število — udeležilo. Zdaj si imel priložnost gledati čudno sestavljeno mešanico raznovrstnih narodnostij in stanov v prijateljske složnosti in — skrivnostnih razgovorih sprehajati se sem in tje. Tu si se ustrašil bradatih Turčinov, v njih družbi silno a ne nevarno obožen Črnogorec, tam zopet sta se sprehajala orjaški Srb in Srbkinja v krasnej, dragocenej opravi. Za njimi promeni elegantna dama, na ajenej strani — sam Bog nas varuj! In če si se tej čudnej dvojici čuditi predrznil, takoj ti je peklenšček s pestjo zagrozil in te v svoje črne bukve zapisal. Tam zopet je konduktor „Savinjske železnice“, elegantno opravljen, delil občinstvu vožne biljete, zraven njega pa je „postillon d'amour“ poklanjal nežnemu spolu zaljubljena pisma. Zdaj zopet si občudoval brhke Dalmatince, Črnogorke, Hrvatice, za kojimi jo maha v lesenih cokljah okoren „Gorjanc“ v narodnej hribovskej noši in hrusta meni nič tebi nič velikansk kos črnega „ovsenjaka“! Ne prišel bi kmalo do konca, ko bi hotel vsaj mimo grede vse iste maske omeniti, koje je občinstvo s posebnim občudovanjem odlikovalo, pa splošno bodi rečeno, da so bile vse brez izjeme izvrstne, originalne. Ob deseteri uri se je pričel sijajen ples, v prenehljajih pa so se kakor že navada otvorile govorniške žile, kajti mnogo se je govorilo, mnogo izvrstnih napitnic se je osobito došlim gostom sprožilo, koji so nas nepričakovano in vrh tega še od vseh strani v tako lepem številu obiskali. Nismo se mogli ločiti od njih, še le jutranja zora nas je opomnila na ločitev.

Kdor koli se je te sijajne maskarade udeležil, vsak je odšel z vidno zadovoljnostjo in zavestjo, da se tako dobro še ni zabavljalo; kogar pa ni bilo, — žal mu naj bode! Da sme „Savinjski Sokol“ na izvršitev letošnje maskarade biti ponosen, o tem so si sodbe jednake, želimo le, da bi se prihodnje leto zopet tako vro obnesla kakor sedaj!

Iz Kopra 10. februvarja. [Izv. dop.] Dne 8. februvarja zvečer priredili so podčastniki 2. bataljona našega kranjskega peš-polka št. 17 v prostorih „Hôtel Armonia“ sijajen ples, kateri se je izvršil v občno zadovoljnost vseh navzočih. Dvorana je bila jako okusno opravljena. Nad mestom, kjer je sviral oktet godbe peš-polka Albrehta iz Trsta, vibriral cesarski orel, kateri je razprostiral svoja mogočna krila nad branitelje mile domovine, nad sinove slavne Kranjske. Kamor so mogli, djali so kako olepšavo tako, da je bilo vse prav elegantno! Povabljenih je bilo veliko odličnih gostov, kateri so (izvzemši nekoliko visokih, a publih glav) počastili skoro vsi naše rojake s svojim prihodom. Posebno dobro je bil zastopan nežni spol, kateri je poželjivo in rad ogledoval krasne, rudeče obrobline uniforme vrlih Kranjcev. Ljudstva se je kar trlo v zgornjih in stranskih prostorih. Uhod je bil popolnem zamašen z radovednim ljudstvom. Na plesišču pa so se junaško sukali naši fantje, kateri so o tej priliki pokazali, da si

upajo tudi v takem italijanskem gnezdu, kakor je Koper, napraviti slovenski ples! — Odborniki so imeli na prsih slovenske trakove, kateri so gotovo marsikoga bodli v irredentovske oči. Plesali so se vsi plesi, ne izvzemši četvorke, katera se je tudi dobro obnesla. Izvršilo se je vse v najlepšem redu in vsi gg. podčastniki naj s tem dopisom prejmejo zaslužno hvalo, posebno pa gg. odborniki feldvbl. Ivec in Janežič in g. vodnik Šuler. — Razume se, da je pri plesu treba tudi jesti in piti. Če rečem, da se tudi tukaj ni zaostalo, spolnil sem svojo dolžnost. Pozno v jutro so se razšli! — Bog živi naše slovenske sinove še mnogo let in jim daj še mnogo tako veselih večerov, kakor je bil ta! Vivat sequens!

Slednjič bodi še omenjeno, da so bili k tej veselici povabljeni tudi odličnejši učiteljski pripravniki. Obljubili so, da pridejo vsi, ali „oni obračajo, g. vodja pa obrne“! — Osobito s slovenskimi pripravniki ravna se sedaj v Kopru huje, kakor z otroci na ljudske šoli. Ali kaj še to oni so krivi vsacega najmanjega nereda, mej tem, ko druge narodnosti z dopadanjem gledajo, kako jih po nedolžnem tlačijo. To je krivica, katera jako skli! In kdo je tega kriv? Oni, ki so le takrat Slovenci, kadar jim gre za kožo! — Le tako dalje in kmalu bodo iz koprské pripravnice prihajali ovčarji, a ne učitelji!

Za sedaj dovolj, a upam, da se v kratkem oglasim. Previdnež.

Domače stvari.

— (Letošnjega slabega vremena kriv je narodni mestni zastop ljubljanski.) V Ljubljani imamo že nekaj dni južno vreme. Sneg, ki je v začetku januarja padel, začel je proti koncu meseca kopneti, potem pa je nastopilo deževno vreme, prerušeno sem ter tje s sneženjem o temperaturi nad 0, tako, da je po javnih ulicah in cestah nastalo vsaj za ta čas nenavadno blato. To priliko pa je porabil ljubljanski butelj, katerega so naši nemškutarji poslali v nemški Gradec v rejo, da je, obrnivši svoje oči prav po farizejsko proti nebu, z ginljivo vestnostjo povedal, da se ima glavno mesto ljubljansko za svoje blatnaste ulice in ceste zahvaliti le narodnemu mestnemu zastopu. Nam se sicer izjave lističa, ki donaša v svojih predalih strasti polne evolucije žurnalističnega talenta dr. Schreyevega in bedasto-smešne esaije narodnega odpadnika Dežmana, ne zde dovoljno važne, da bi nanje večkrat opozarjali svoje čitatelje; a perfidnost, katera je izražena v omenjeni notici, sili nas vendar podati kratek odgovor. Da je bilo po mestnih ulicah v poslednjem času res dosti blata, tega ne tajimo, vsaj je to z ozirom na vreme in slabo dlažbo, katere si nemškutarski mestni očetje, dokler so še oni imeli odločevati o mestnem gospodarstvu, niso nikakor prizadevali zboljšati, čisto naravno; a nemškega „Brenceljna“ in njegove patrone dovoljujemo si vendar opozoriti na to, da je bilo po ljubljanskih ulicah v onem času, ko je slovenofob Laschan vihtil rotovžki meč kot simbol županske oblasti nad ljubljanskim mestom, v tem obziru še mnogo slabše. Vlanjska zima je bila pač mnogo ugodnejša od letošnje, a kdo ne ve, kako blato se je moralo brodit po ulicah in sprehajališčih še meseca marcija, ne da bi bilo magistratu palo na um, dati jih posuti. Letos so se posule pa že v začetku februvarja. Se ve, da je to ostalo prav za prav brez uspeha, kajti danes, ko se je po noči padli sneg zopet stajal, imamo po zvezdi in drugod, koder se je posipalo, isto tako blato, ko pred tem; a narodni mestni zastop je vsaj dokazal, da mu je v resnici na tem ležeče, da meščanstvu ljubljanskemu preskrbi vse mogoče ugodnosti. Ako mu pri tem „vis major“ dela zapreke, ne sme se njemu šteti v zlo; in kljubu prefriganosti naših nemškutarjev ne moremo še vendar verjeti, da bi si v slučajih zopetne pridobitve večine v mestnem zastopu bili v stanu naročiti vreme, kakoršno bi njim bilo ugodno. Jedno zagotovilo pa jim moramo dati, in to je: da bode narodnej večini mestnega zastopa ravno s prihranki pri taci rečeh, kjer

so oni prej denar tako rekoč skozi ožno metal, prej ali slej — in upamo, da prav v kratkem — mogoče skrbeti, da se po ljubljanskih ulicah in trgih upelje boljša dlažba, ki bode tako blato, kakoršno moramo gaziti sedaj, tudi spomladi in jeseni delala nemogoče. Butelj in viteški njegov protektor bosta sicer delala kisle obraze, a narodna stranka bode jima lahko odgovarjala s humorjem tistega, ki se zadnji smeje.

— (Električna osvetljava po Ljubljani.) Kakor znano, naročil je mestni zastop o proračunskej razpravi magistratu, naj stopi v dogovor s plinovo družbo, če bi ista ne hotela pred iztekom svoje pogodbe, tedaj pred letom 1895, po nekaterih glavnih ulicah in trgih ljubljanskih upeljati električno osvetljavo, katera bi, ne glede na to, da je veliko ugodnejša za oko in intenzivnejša od sedanje plinove, bila tudi mnogo cenejša. Ta — notabene jednoglasni sklep mestnega zastopa — pa smeši Dežman v jednej poslednjih številčk svojega „velicega“ organa, češ, da je narodni referent z dotičnim predlogom hotel dokumentirati le svojo naprednost, da se pa stvar izpeljati ne da. — No, mi smo gospodu Dežmannu za to izjavo prav hvaležni, ker nam je zopet nov dokaz, kako malo mar je našim nemškutarjem za naprednost in koristi mesta. Kako bi namreč oni, v čijih rokah je uprava plinove družbe, ki jim donaša izdatnih denarnih koristij, hoteli odstopiti od jasnih določeb zanje ugodne pogodbe? Naj druga mesta upeljujejo osvetljavo, v Ljubljani pa naj makar vlada egiptovska tema, ko bi sicer interes nemškutarstva imel biti v nevarnosti!

— (Kranjsko obrtno društvo), povabljen po deželnem odboru odposlati jednega svojih članov v slavnostni odbor za 600 letnico, izvolilo je v soboto v odborovej seji jednoglasno svojega predsednika g. Anton Kleina, da je bode v slavnostnem odboru zastopal.

— (Električno luč) utegnemo v Ljubljani najpreje dobiti v novej cerkvi srca Jezusovega. Dotični odbor začel se je že o tem posvetovati in ker so vsi odborniki uneti za idejo, upati je, da se bode tudi izvršila. Projektirani ste za osvetljavo cele cerkve dve diferencijalni svetilnici.

— (Gosp. Einspieler) dobil je zopet dve zaupnici, in sicer od občinskega odbora v Tolstem Vrhu in od krajnega šolskega sveta v Kotljah in Libuščah.

— (Znorel) je včeraj po noči v hotelu pri „Slonu“ nek popotnik iz Švice. Bival je dva dni v Ljubljani in se obnašal jako čudno. V nedeljo po noči pa je dobil ključ do sobe nekega drugega tujca in je tja zvelkel vso hišno opravo iz svoje sobe, tam pa začel razbijati hišno opravo. Hišni posli so imeli mnogo truda, da so ga zvezali in vzdržali, dokler ni prišla policija in ga odvedla v blaznico.

— (Iz Rudolfovega.) Vprašanje: Od raznih strani nam prihajajo vesele izvesti, kako marljivo se poslužuje ljudstvo poštne hranilnice. Kako je to, da v Rudolfovem, v tej metropoli Dolenjskega, se še do danes ni otvorila poštna hranilnica? Sl. poštno vodstvo v Trstu naj blagovoli poskrbeti, da tudi tukajšnjim meščanom dojde prilika, štedljivim biti.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Vipava 12. februvarja. Novica o odlikovanji prezasluženga gospoda deželnega predsednika Winkler-ja vzbudila je včeraj tukaj nepopisljivo veselje. Popoldne so telegrafično čestitali: Grof Lanthieri, občina Vipava, društvo rudečega križa, krajni šolski svet in požarna bramba. Izpod starega grada grmeli so možnarji in od ust do ust je šla vesela vest, katera je za Vipavo tem bolj pomenljiva, ker je gospod deželni predsednik častni občan Vipave. Zvečer zbrala se je odlična družba pri županu, kjer so navdušeno napivali: Grof Lanthieri na cesarja, župan Karel Dolenc na gospoda deželnega predsednika, Deperis na rodbino gospoda deželnega predsednika in Schwickert na

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi na se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj nazznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—75)